

КАТЕГОРІЇ ОЦІНКИ В ЛІНГВІСТИЦІ ТА ФІЛОСОФІЇ

Удовіченко Г. М.

*кандидат педагогічних наук,
 доцент кафедри іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін
 Донецький національний університет економіки і торгівлі
 імені Михайла Туган-Барановського
 вул. Трамвайна, 16, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна
 orcid.org/0000-0003-3731-0857
 udovichenko@donnuet.edu.ua*

Горобей А. М.

*асистент кафедри економіки та бізнесу
 Донецький національний університет економіки і торгівлі
 імені Михайла Туган-Барановського
 вул. Трамвайна, 16, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна
 orcid.org/0000-0003-0118-8917
 horobei_anzhelika.mk@donnuet.edu.ua*

Ключові слова: оцінка, оцінність, виразність, стильова закріпленість, емоційність, образність, модальність

У статті розглянуто та проаналізовано наукові розвідки вітчизняних і закордонних учених-лінгвістів та філософів. Визначено відмінності між категоріями «оцінка» і «оцінність» у сучасній лінгвістиці, що зумовлено базовим характером цих категорій. Об'єктом дослідження є інтерпретація категорій «оцінка» та «оцінність» у теоретичних дослідженнях філософії та лінгвістики. Предметом наукового дослідження є такі мовні явища, як виразність, стильова закріпленість, емоційність, образність. Передумовами дослідження є наукові розвідки вітчизняних та зарубіжних учених-мовознавців та філософів. Науковою новизною цього дослідження є всебічний аналіз визначення понять «оцінка» та «оцінність». Практична цінність дослідження втілена у визначенні принципової різниці між категоріями виразності, емоційності та оцінки. Перспектива вивчення оцінюваних слів та фраз визначається теоретичними та практичними потребами, оскільки інтерес науковців до виявлення та опису засобів вираження категорії оцінки зростає. Мовна категорія оцінки – це відображення логічної категорії оцінки, яка виражає відношення суб'єкта до будь-якого предмета чи явища. Оціночна категорія має точку перетину з таким явищем, як порівняння, оскільки в оцінюваному акті завжди присутня кореляція з певним стандартом та модульність, у якій, як і в оцінці, є такі елементи, як об'єктивність, суб'єктивність, ставлення. Видатними рисами двох категорій оцінки є відсутність аксіологічних результатів у порівнянні та обмеження вираження модальності на рівні речення, тоді як оцінка може бути виражена елементами всіх мовних рівнів. Відкритим залишається питання про те, чи зараховувати до категорії оцінки лише оціночні судження, що виразно порівнюють об'єкт зі стандартними ознаками цього класу об'єктів, чи й твердження, які не містять явної оцінки, але мають деякі різновиди описової інформації про подію. Перспектива вивчення оцінних слів та словосполучень визначається теоретичними та практичними потребами, адже за останній час зростає інтерес учених до ідентифікації та опису засобів вираження категорії оцінки.

CATEGORY OF EVALUATION IN LINGUISTICS AND PHILOSOPHY

Udovichenko H. M.

Ph.D. in Pedagogy,

Associate Professor at the Department of Foreign Philology,

Ukrainian Studies and Social and Law Disciplines

Mykhailo Tuhan-Baranovskyi Donetsk National University of Economics and Trade

Tramvayna str., 16, Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk region, Ukraine

orcid.org/0000-0003-3731-0857

udovichenko@donnuet.edu.ua

Horobei A. M.

Assistant Professor at the Department of Economics and Business

Mykhailo Tuhan-Baranovskyi Donetsk National University of Economics and Trade

Tramvayna str., 16, Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk region, Ukraine

orcid.org/0000-0003-0118-8917

horobei_anzhelika.mk@donnuet.edu.ua

Key words: *evaluation, value, expression, stylistic fixability, emotionality, imagery, modality.*

The category of evaluation is considered within the framework of axiology, which is the philosophical doctrine of values. The purpose of this study is to analyze the definition of delimitation between the categories “evaluation” and “values” in modern linguistics, which is due to the basic nature of these categories. The object of research is interpretation of categories of “evaluation” and “values” in theoretical explorations of philosophy and linguistics. Subject of scientific research are linguistic phenomena as expressiveness, stylistic fixability, emotionality, imagery. scientific exploration of domestic and foreign scientists-linguists and philosophers serves as the research background. The scientific novelty of this study is a comprehensive analysis of the definition of “evaluation” and “values”. The practical value of the study is embodied in the definition of a fundamental difference between categories of expressiveness, emotionality and assessment. The prospect of studying evaluated words and phrases is determined by theoretical and practical needs, because the interest of scientists to identify and describe means of expression of the evaluation category has increased. Language category of estimation is a reflection of the logical category of evaluation, which expresses the relation of the subject to any subject or phenomenon. The evaluation category has a point of intersection with such phenomena as comparisons, since in the estimated act there is always a correlation with a certain standard, and the modularity in which, as in the assessment, there are such elements as objectivity, subjectivity, attitude. Distinction features of the two categories of evaluation are the lack of axiological output in comparison and limiting the expression of modality in the level of sentence, while the score can be expressed by elements of all linguistic levels. Open remains and the question of whether to attribute to the category of evaluation only the assessment judgments, which explicit the comparison of an object with standard features of this class of objects, or also statements that do not contain an explicit estimation, but which have some kind of event descriptive information.

Постановка наукової проблеми та її актуальність. Категорія оцінки розглядається в межах аксіології – філософського вчення про цінності. Саме поняття цінності визначається як «філософське і соціологічне поняття, що означає, по-перше, позитивну і негативну значущість будь-якого об’єкта, на відміну від його екзистенційних

і якісних характеристик (предметних цінностей), по-друге, нормативну сторону явищ суспільної свідомості (суб’єктивні цінності або цінності свідомості)» [32, с. 462]. Оцінка ж є «схваленням або засудженням явищ соціальної дійсності» [31], які здійснюються спираючись «на ідеал вигідності, якості, краси, доцільності, добра, що існують у

свідомості у вигляді певної сукупності, комплексу з ієрархічною структурою» [16, с. 10].

Аналіз досліджень цієї проблеми. Засоби вираження категорії оцінки та її суть висвітлено в працях багатьох вітчизняних та зарубіжних учених: Н. Авганової, І. Арнольд, Н. Арутюнової, Ю. Апресяна, О. Вольфа, Т. Космеда, Т. Приходько, О. Островської, Т. Радзівської, В. Телії, В. Шаховського та інших.

Метою нашого дослідження є аналіз визначення розмежування між категоріями «оцінка» й «оцінність» у сучасній лінгвістиці, що зумовлено базовим характером цих категорій.

Виклад основного матеріалу. Філософська категорія оцінки характеризується такими функціями: світоглядною, методологічною (задає людині загальну орієнтацію у світі), логічною (бере участь у розумовому процесі), практичною та функцією формування духовної культури [16, с. 20].

У сфері лінгвістики категорія оцінки викликає низку розбіжностей. Перша має термінологічний характер і стосується розрізнення понять «оцінка» й «оцінність». У більшості випадків ці терміни розглядаються як синоніми: «Оцінність (або оцінку) можна визначити як передання лексичними засобами позитивного і негативного ставлення до відповідного предмета, явища» [15, с. 72]. Однак були зроблені спроби розмежувати ці поняття, закріплюючи за терміном «оцінка» статус вихідного логічного поняття, а «оцінність» як мовну категорію [28; 29].

Дотримуючись такої інтерпретації, за оцінку береться «акт людської свідомості (що полягає у зіставленні властивостей предметів, визначенні їх місця і ролі у власній життєдіяльності) і його результати, які закріплюються у свідомості та мові у вигляді позитивного, негативного чи нейтрального ставлення» [26, с. 160], тоді як оцінність розглядається як реалізація універсальної логічної категорії оцінки в семантичній структурі мовних одиниць [13]. Процес переходу оцінки в оцінність є закріпленням оцінки в значенні мовних одиниць, що здійснюється за умови авторитетності суб'єкта оцінки і широкої вживаності оціночного вираження [13, с. 124].

«Оцінність є лінгвістичним ядром категорії оцінки» [36, с. 19]. Також немає єдиної думки щодо питання самостійності категорії оцінки. Іноді її розглядають як складову частину категорії порівняння, виокремлюючи єдину категорію «порівняння і оцінки» [18, с. 89]. Таке узагальнення не позбавлене сенсу, бо «порівняти – означає висловити своє ставлення, «оцінити», «виміряти», керуючись нашими почуттями і нашими пристрастями» [19, с. 112]. За словами О. Чернявської, в акті оцінки імпліцитно присутнє порівняння,

оскільки, оцінюючи об'єкт, суб'єкт свідомо чи несвідомо співвідносить його з еталоном, з уявленнями про норму. А норма вказує на відмінність порівняння і оцінки, що полягає у відсутності в акті порівняння аксіологічного виведення, тоді як «під час оцінювання дається оціночна номінація, яка є висновком з акту порівняння» [36, с. 16].

Багато спільного у категорії оцінки також із категорією модальності. Є. Беляєва визначає модальність як «мовну категорію, що виражає оцінку мовцем відношення висловлення до дійсності з точки зору способу існування зв'язку між суб'єктом і його ознакою, ступенем пізнання цього зв'язку тим, хто говорить або бажає його».

Н. Вітт пропонує розглядати категорію модальності як діалектичну єдність об'єктивного і суб'єктивного у свідомості людини. Будь-яке висловлювання суб'єкта супроводжується його оцінкою змісту висловлювання, оскільки в різних висловлюваннях міститься не тільки інформація, а й вираження відношень того, хто говорить. Крім того, мова є своєрідним індикатором емоційного ставлення до явищ і стану мовця [5]. Незважаючи на наявність у структурі цих двох категорій, вони не повністю тотожні, а лише частково перетинаються. Відмінною ознакою є те, що «модальність виражається на рівні висловлювання (речення), а оцінність широко виявляється і на лексичному рівні» [36, с. 17]. Т. Маркелова також вказує на моноцентризм поля модальності й поліцентризм поля оцінки [20, с. 83].

Відкритим залишається і питання про те, чи зараховувати до категорії оцінки лише власне оціночне судження, в якому експлікується зіставлення об'єкта зі стандартними ознаками цього класу об'єктів, чи й висловлювання, що не містять експліцитної оцінки, але містять подієву дескриптивну інформацію [33, с. 185]. В. Харченко вважає основним показником оцінки наявність «плюса» або «мінуса» у значенні слова, виключаючи з категорії оцінки характеристики об'єктів. Такий підхід уособлює вузьке розуміння категорії оцінності. За більш широкого тлумачення до цієї категорії додаються предикати з дескриптивним значенням, які утворюють периферію когнітивного процесу оцінювання [4, с. 75]. Т. Заграєвська розглядає дескриптивні предикати як маркований протичлен категорії «оцінка», куди входять не тільки власне ціннісно орієнтовані концепти, а і поняття, які можуть не включати цього значення, проте допускати оцінні вживання, наприклад: дескриптивні, локальні, кількісні оцінки [16, с. 41]. У реченні найчастіше оцінка поєднується з якісними характеристиками, оскільки «поняття оцінки передбачає якість (і навпаки)» [6, с. 14].

Оцінність має точки перетину з такими мовними явищами, як експресивність, стильова закрі-

пленість, емоційність, образність. Безумовно, всі оціночні предикати можуть нести елементи перерахованих вище феноменів, що, однак, не робить оцінність тотожною їм. Розглянемо кожне з понять окремо.

Оцінка може бути образною. У лінгвістиці під образністю розуміють особливий компонент значення, що відображає асоціації або уявлення, пов'язані з певними словами, а через нього і з конкретним словом [24, с. 123]. Образний оцінний предикат, безумовно, є також експресивним, оскільки художній образ є одним із засобів створення експресивності. До образного способу вираження оцінки належать метафора, метаморфоза, антономазія, метонімія, образне порівняння [36, с. 134] і, безумовно, всі алюзивні оцінні предикати.

Найбільш бурхлива полеміка ведеться щодо питання про співвідношення оцінності, експресивності й емоційності. За твердженням Л. Кисельової (Кисельова 1968), експресивність відрізняється від емоційності й оцінності так само, як явища «плану вираження» від елементів змісту. В. Болотов визначає експресивність як «здатність мовного знаку виражати інтенсивність предметно-логічної або стилістичної інформації мовного знаку» [7, с. 15]. Ця категорія пов'язана з такою властивістю оцінки, як градуально-кількісне вираження якості об'єкта, за допомогою якого порівняння з будь-якою нормою чи еталоном буде відображати об'єктивне уявлення про нейтральне [37, с. 177]. Так, оцінка може бути нейтральною та констатувати ставлення об'єкта оцінки до суб'єкта як факт, а може бути експресивною, якщо мовець хоче підкреслити своє ставлення до суб'єкта оцінки. У цьому разі оцінний компонент значення виконує інформативну функцію, тоді як експресивний компонент, не змінюючи семантичного значення одиниці, надає прагматичного впливу на слухача. Тобто до експресивності належить усе те, що робить мову більш яскравою, дієвою, вражаючою [12, с. 107].

Експресивність представлена двома формами: образною, що заснована на метафоричному перенесенні, і збільшувальною із застосуванням слів-інтенсифікаторів (*all, ever, even, quite, really, absolutely, so* і ін.) [1, с. 159–160]. Я. Зима виокремлює три типи експресивності: інгерентну (внутрішньо притаманну одиниці мови), адгерентну (потенційно притаманну одиниці) і контекстуальну (реалізується в певному мовному контексті) [38, с. 111].

Труднощі виникають під час розмежування оцінності й емоційності. Проблема ускладнюється тим, що багато лінгвістів ототожнюють емоційність і експресивність, через що ми вважаємо за необхідне для початку позначити відмінності цих двох категорій.

Деякі лінгвісти відносять емоційність до сфери психології, розглядаючи при цьому експресивність як мовний засіб вираження психічного стану [14, с. 131]. На думку Є. Галкіної-Федорук, вираження емоцій у мові завжди експресивне, але експресія не завжди емоційна [12, с. 124]. На противагу цій точці зору В. Шаховський стверджує, що «невмотивоване вживання емотивів може і не створювати жодного прагматичного ефекту», тобто не нести жодного експресивного навантаження [34, с. 52–59]. Таким чином, учений припускає існування неекспресивної емотивності, ототожнюючи експресивну функцію з прагматичною: «під експресивною функцією ... розуміється цілеспрямоване посилення висловлювання експресивами та емотивами або іншими засобами, розрахованими на певну реакцію адресата, тобто на бажаний вплив від сказаного» [34, с. 59]. Раціональним є визнання існування як емотивної лексики в чистому вигляді, що виражає емоції та не має на меті впливати на співрозмовника, так і експресивної лексики в чистому вигляді, що здійснює прагматичну функцію.

Що стосується співвідношення оцінності й емоційності, то тут думки вчених різняться. У психології загально визнаним є положення про виконання емоціями функції оцінки [8, с. 47]. А. Леонтьєв вказує на виконувану емоціями роль внутрішніх сигналів, що відображають «оцінне особистісне ставлення суб'єкта до складних чи можливих ситуацій, до своєї діяльності та до своїх виявів у них» [17, с. 37]). Емоції логічно залежать від оцінок, виникають на їх основі. Ситуації, які оцінюються як добрі чи погані, викликають позитивні або негативні емоції відповідно. Такий тісний зв'язок цих явищ розглядається деякими дослідниками як підстава для об'єднання емоційного й оцінного компонентів у один [34]. На думку В. Богуславського, емоційність є найважливішою ознакою, що лежить в основі оцінного ставлення до об'єкта.

Однак емоційність і експресивність не є тотожними поняттями. Філософ Д. Юм уважав, що оцінка й емоції співвідносяться так само, як відчуття і сприйняття: емоції рівносильні приємним і неприємним відчуттям та включають у себе оцінний компонент, тоді як оцінка, подібно до сприйняття, є здатністю робити висновки про моральні та естетичні цінності на основі відчуттів. Розвиваючи цю теорію, Ф. Brentano вважав відмінною ознакою оцінки адекватність оцінного судження моральним нормам, оскільки далеко не завжди оцінка в емоційній структурі й оцінка в складі картини світу збігаються, адже людина може відчувати ірраціональні емоційні реакції [11, с. 149]. О. Вольф співвідносить ці категорії як частину і ціле [9, с. 276]: емоції передбачають оцінку, тоді як

оцінка може бути суто раціональною. «Емоційне і раціональне в оцінці мають на меті дві різні сторони відносин суб'єкта до об'єкта, перша – його почуття, друга – думка», але «в природній мові не може бути суто емоційної оцінки, тому що мова як така завжди передбачає раціональний аспект» [10, с. 40–42]. Емоційність може додаватися до раціональної оцінки і ставати видом психологічної оцінки [2]. Ш. Баллі вказував на розмитість кордонів між раціональним і емоційним: «людська думка <...> коливається між логічним сприйняттям й емоцією і найчастіше думка складається з логічної ідеї та почуття» [3, с. 182]. Тісне переплетіння логічного й емоційного в процесі оцінювання відображено в такому визначенні оцінки: «емоційно інтелектуальне виявлення ціннісного значення суб'єктом» [25, с. 156].

В. Телія виокремлює два типи психологічної оцінки, пов'язаної з емоційною сферою людини: «одна з них описує почуття, а інша спонукає випробувати деяке почуття-ставлення щодо того, що позначається за допомогою стимулювального впливу на реципієнта образного або рівноцінного йому уявлення про те, що означається» [27, с. 34].

Філософ М. Шелер розподіляє емоції на оцінні (почуття-функції), які беруть участь у пізнанні світу, і неоцінні (почуття-стани), що становлять емоційні реакції на те, що вже було оцінено (страх, гнів, радість тощо). До останніх можна також зарахувати неспецифічні позначення емоційних станів (хвилювання, збудження, спокій). Говорячи про мовну представленість емоційних станів, деякі дослідники виокремлюють специфічні засоби вираження емоцій, як-от емпіза (особливий порядок слів), інтонація і вигуки [23, с. 113].

Однією з характерних ознак емоційності та оцінності є те, що семантика емоційності лежить у діапазоні «схвалення-несхвалення» [27, с. 42–43] і є відображенням суб'єктивних почуттів, тоді як оцінність ґрунтується на опозиції «добре-погано», «значуще-незначуще», тобто ґрунтується на концепції прагматичної цінності для людини: «Оцінка <...> відображає співвідношення між предметами об'єктивної дійсності або їх властивостями (їх природним буттям) і нашими потребами» [30, с. 28]. З огляду на це, П. Панічева розглядає емоційність як комунікативно семантичну категорію, а оцінність – як комунікативно-логікопрагматичну [22, с. 46]. Ще одна відмінність полягає в тому, що оцінний компонент не сприяє факультативності або ослабленню синтаксичних зв'язків [1, с. 156].

Висновки. Насамкінець наведемо цитату зі статті М. Блоха і Н. Ільїної, де дуже чітко і стисло позначені принципові відмінності категорій експресивності, емоційності та оцінності: «Експресивність/виразність виявляється в цілеспрямова-

ному впливі на слухача за допомогою підвищення вражаючої сили висловлювання. <...> Емоційність, на відміну від експресивності, висловлює збуджений стан мовця, його власні враження, <...> що стосується оцінності, то цей аспект висловлювання пов'язаний із відображенням рівня відповідності об'єкта еталону за певною якістю/властивістю» [6, с. 20]. «Емоційність, експресивність і оцінність у мові відображають різні, хоча і взаємопов'язані сторони речення. Усі ці три категорії можуть супроводжувати одна одну, а можуть реалізовуватися окремо і в різних комбінаціях [6, с. 22].

Мовна категорія оцінності є відображенням логічної категорії оцінки, що виражає ставлення суб'єкта до будь-якого предмета або явища. Категорія оцінки має точки перетину з такими явищами, як порівняння, тому що в оцінному акті завжди відбувається співвіднесення з певним еталоном, і модальність, у якій, як і в оцінці, присутні такі елементи, як об'єктивність, суб'єктивність, ставлення. Відмінними рисами двох вищезазначених категорій від категорії оцінки є відсутність аксіологічного виведення в порівнянні й обмеження вираження модальності рівнем речення, тоді як оцінка може виражатися елементами всіх мовних рівнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арнольд И.В. Стилистика. Современный английский язык: учебник для вузов. Изд. 11-е. Москва : ФЛИНТА-Наука, 2012. 384 с.
2. Арутюнова Н.Д. Типы языковых значений. *Оценка. Событие. Факт.* Москва, 1988. 341 с.
3. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского стиля. Москва : Издательство иностранной литературы, 1955. 416 с.
4. Баранов А.Н. Аксиологические стратегии в структуре языка. *Вопросы языкознания.* 1989. № 3. С. 74–89.
5. Бондарь О.Е. Различные трактовки категории модальности. URL: http://www.rusnauka.com/3_3_D_WS_2010/33_DWS_2010/Philologia/73610.doc.htm/ (дата обращения: 22.03.2021).
6. Блох М.Я., Ильина Н.В. Структура и семантика оценочных конструкций. *Функциональная семантика синтаксических конструкций.* Москва : МГПИ, 1986. С. 14–23.
7. Болотов В.И. Эмоциональность текста в аспектах языковой и неязыковой вариативности: Основы эмотивной стилистики текста. Ташкент : Фан, 1981. 116 с.
8. Виллонас В.К. Психология эмоциональных явлений. Москва : Изд-во МГУ, 1976. 142 с.
9. Вольф Е.М. Варьирование в оценочных структурах. *Семантическое и формальное варьирование.* Москва, 1979. С. 273–294.

10. Вольф Е.М. Функциональная семантика оценки. Москва, 1985. 228 с.
11. Вольф Е.М. Эмоциональные состояния и оценка. Функциональная семантика: Оценка, экспрессивность, модальность. In memoriam Е.М.Вольф. Москва : Институт языкознания РАН, 1996. С. 148–158.
12. Галкина-Федорук Е.М. Об экспрессивности и эмоциональности в языке. Сборник статей по языкознанию, посвященных проф. МГУ акад. В. В. Виноградову. Москва : Изд-во МГУ, 1958. С. 103–124.
13. Голованевский А. Социальная и идеологическая дифференциация и оценочность общественно-политической лексики русского языка. *Вопросы языкознания*. 1987. № 4. С. 35–42.
14. Горбунов А.П. О природе эмоционального и формах его выражения в художественной литературе. *Труды Иркутского государственного университета. Языкознание*. 1971. Т. 79. Вып. 7. С. 131–149.
15. Желонкина Т.П. Семантика и прагматика оценочных конструкций в научном тексте. *Проблемы функциональной семантики*. Калининград, 1993. С.72.
16. Заграевская Т.Б. Категория «оценка», ее статус и вербализация в современном английском языке : дис. ... канд. филол. Наук : 10.02.04 / Пятигор. гос. лингв. ун-т. Пятигорск, 2006. 287 с.
17. Леонтьев А.А. Потребности, мотивы, эмоции. Москва : Изд-во МГУ, 1971. 41 с.
18. Лернер К., Куперман В. Категория «сравнения и оценки» с точки зрения гипотезы о «типах языкового движения». *Вопросы языкознания*. 1998. № 1. С. 89–96.
19. Карцевский С.О. Сравнения. *Вопросы языкознания*. 1976. № 1. С. 107–112.
20. Маркелова Т.В. Семантика оценки и средства ее выражения в русском языке : дис. ... д-ра филол. Наук : 10.02.01. Москва, 1996. 554 с.
21. Киселева Л.А. Некоторые проблемы изучения эмоционально-оценочной лексики СРЯ. *Ученые записки ЛГПИ им. А.И. Герцена*. 1968. Т. 281. С. 377–414.
22. Паничева П.Н. Структурно-семантические и прагматические характеристики восклицательных предложений в английской диалогической речи (в свете антропоцентрической парадигмы) : дис. ... канд. филол. Наук : 10.02.04. Ставрополь, 2004. 196 с.
23. Панфилов В. . Гносеологические аспекты философских проблем языкознания. Москва, 1982. 357 с.
24. Рубинштейн С.А. Проблемы общей психологии. Москва, 1976. 416 с.
25. Столович Л.Н., Каган М.С. Философская теория ценности. *Вопросы философии*. 1998. № 5. С. 155–158.
26. Таукова Э.Л. Эмотивно-оценочные фразеологизмы русского языка (в сопоставлении с английским языком). *Русское слово в языке и речи: доклады общероссийской конференции*. Брянск, 2000. С. 160–164.
27. Телия В.Н. О различии рациональной и эмотивной (эмоциональной оценки). *Функциональная семантика: Оценка, экспрессивность, модальность*. In memoriam Е.М. Вольф. Москва, 1996. С. 31–38.
28. Трунова О.В. Логическая структура оценки и ее языковая экспликация. *Язык и культура: материалы междунар. науч. конф.* Барнаул, 1997. С. 152–155.
29. Темиргазина З.К. Оценочные высказывания в современном русском языке : автореф. дис. ... д-ра филол. Наук : 10.02.01. Алматы, 1999. 51 с.
30. Фабело Х. Р. Оценка и познание. *Вестник МГУ. Философия*. 1984. № 1. С. 27–33.
31. Философский словарь. URL: <http://philosophy.h1>. (дата обращения: 22.03.2021).
32. Философская энциклопедия: в 5 т. / под ред. Ф.В. Константинова. Москва : Советская Энциклопедия, 1970. Т. 5. 739 с.
33. Хэар Р.М. Дескрипция и оценка. Новое в зарубежной лингвистике. *Лингвистическая прагматика*. Москва, 1985. Вып. 16. С. 183–195.
34. Шаховский В.И. Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка. Воронеж, 1987. 192 с.
35. Человеческий фактор в языке: Языковые механизмы экспрессивности / В.Н. Телия и др.; отв. ред. В.Н. Телия. Москва : Наука, 1991. 214 с.
36. Чернявская Е.А. Оценка и оценочность в языке и художественной речи (на материале поэтического, прозаического и эпистолярного наследия А.С. Пушкина) : дис. ... канд. филол. Наук : 10.02.01. Брянск, 2001. 270 с.
37. Яровая Л.С. Коннотация оценки в семантике глаголов appraise estimate. Слово и предложение в структурно-семантическом аспектах (на материале англ.яз.). Пятигорск : Издательство ПГПИИЯ, 1989. С. 175–182.
38. Zima J. Expresivita slova v soucasne cestine. *Studie lexikologicka a stylisticka*. Praha, 1961.

REFERENCES

1. Arnol'd I. V. (2012) *Stylistics. Modern English: a textbook for universities*. ed. 11th [Stilistika. Sovremennyj anglijskij jazyk: uchebnik dlja vuzov. Izd. 11-e]. Moscow, FLINTA-Science, 384 p.
2. Arutjunova N. D. (1988) *Types of language values. Assessment. Event. Fact* [Типы языковых

- znachenij. Ocenka. Sobytie. Fakt]. Moscow, 341 p.
3. Balli Sh. (1955) General Linguistics and French-style questions [Obshhaja lingvistika i voprosy francuzskogo stilja]. Moscow, Foreign Literature Publishing House, 416 p.
 4. Baranov A. N. (1989) Axiological strategies in the structure of language [Aksiologicheskie strategii v strukture jazyka]. Linguistics issues, no. 3, pp. 74–89.
 5. Bondar' O. E. Different interpretations of the category of modality [Razlichnye traktovki kategorii modal'nosti]. Available at: http://www.rusnauka.com/3_3_D_WS_2010/33_DWS_2010/Philologia/73610.doc.htm
 6. Bloh M. Ja., Il'ina N. V. (1986) The structure and semantics of evaluative constructions. Functional semantics of syntactic constructions [Struktura i semantika ocenocnyh konstrukcij. Funkcional'naja semantika sintaksicheskikh konstrukcij]. Moscow: MGPI, pp. 14–23.
 7. Bolotov V. I. (1981) Emotionality of the text in the aspects of linguistic and non-linguistic variability: Fundamentals of emotive text stylistics [Jemocional'nost' teksta v aspektah jazykovej i nejazykovej variativnosti: Osnovy jemotivnoj stilistiki teksta]. Tashkent: Fan, 116 p.
 8. Viljunas V.K. (1976) Psychology of emotional phenomena [Psihologija jemocional'nyh javlenij]. Moscow, Publishing house of Moscow State University, 142 p.
 9. Vol'f E. M. (1979) Variations in evaluative structures. Semantic and formal variation [Var'irovanie v ocenocnyh strukturah. Semanticheskoe i formal'noe var'irovanie]. Moscow, pp. 273–294.
 10. Vol'f E. M. (1985) Functional Semantics of Evaluation [Funkcional'naja semantika ocenki]. Moscow, 228 p.
 11. Vol'f E. M. (1996) Emotional states and assessment. [Jemocional'nye sostojanija i ocenka]. Functional semantics: Assessment, expressiveness, modality. In memoriam E. M. Wolf. Moscow: Institute of Linguistics of the Russian Academy of Sciences, pp. 148–158.
 12. Galkina-Fedoruk E. M. (1958) About expressiveness and emotionality in the language [Ob jekspressivnosti i jemocional'nosti v jazyke]. Collection of articles on linguistics dedicated to prof. Moscow State University acad. V. V. Vinogradov. Moscow, Publishing house of Moscow State University, pp. 103–124.
 13. Golovanevskij A. (1987) Social and ideological differentiation and evaluativeness of the socio-political vocabulary of the Russian language [Social'naja i ideologicheskaja differenciacija i ocenocnost' obshhestvenno-politicheskoi leksiki russkogo jazyka]. Linguistics issues, no. 4, pp. 35–42.
 14. Gorbunov A. P. (1971) On the nature of the emotional and the forms of its expression in fiction [O prirode jemocional'nogo i formah ego vyrazhenija v hudozhestvennoj literature]. Proceedings of the Irkutsk State University. Linguistics. Vol. 79, no. 7, pp. 131–149.
 15. Zhelonkina T. P. (1993) Semantics and pragmatics of evaluative constructions in a scientific text. Functional semantics problems [Semantika i pragmatika ocenocnyh konstrukcij v nauchnom tekste. Problemy funkcional'noj semantiki]. Kaliningrad, p.72.
 16. Zagraevskaja T. B. (2006) Category "assessment", its status and verbalization in modern English: dis. ... cand. philol. sciences: 10.02.04 [Kategorija «ocenka», ee status i verbalizacija v sovremennom anglijskom jazyke: dis. ... kand. filol. auk: 10.02.04]. Pyatigorsk state linguistic university. Pyatigorsk, 2006.287 p.
 17. Leont'ev A. A. (1971) Needs, motives, emotions [Potrebности, motivy, jemocii]. Moscow, Publishing house of Moscow State University, 41 p.
 18. Lerner K., Kuperman V. (1998) The category of "comparisons and evaluations" in terms of the hypothesis of "types of language movement" [Kategorija «sравnenija i ocenki» s točki zrenija gipotezy o «tipah jazykovogo dvizhenija»]. Linguistics issues, no. 1, pp. 89–96.
 19. Karcevskij S.O. (1976) Comparisons [Sравnenija]. Linguistics issues, no. 1. pp. 107–112.
 20. Markelova T. V. (1996) Semantics of evaluation and means of its expression in Russian: dis. ... dr. philol. sciences: 10.02.01 [Semantika ocenki i sredstva ee vyrazhenija v russkom jazyke: dis. ... d-ra filol. nauk: 10.02.01.]. Moscow, 554 p.
 21. Kiseleva L. A. (1968) Some problems of studying the emotional-evaluative vocabulary of the modern Russian language [Nekotorye problemy izuchenija jemocional'no-ocenocnoj leksiki SRJa Scientific notes of the Leningrad State Pedagogical Institute. A.I. Herzen, Vol. 281, pp. 377–414.
 22. Panicheva P. N. (2004) Structural, semantic and pragmatic characteristics of exclamation sentences in English dialogical speech (in the light of the anthropocentric paradigm): dis. ... cand. philol. sciences: 10.02.04. [Strukturno-semanticheskie i pragmaticheskie harakteristiki vosklicatel'nyh predlozhenij v anglijskoj dialogicheskoj rechi (v svete antropocentricheskoj paradigmy): dis. ... kand. filol. nauk: 10.02.04]. Stavropol, 196 p.
 23. Panfilov V. Z. (1982) Epistemological aspects of the philosophical problems of linguistics [Gnoseologicheskie aspekty filosofskih problem jazykoznanija]. Moscow, 357 p.
 24. Rubinshtejn S. A. (1976) Problems of general psychology [Problemy obshhej psihologii]. Moscow, 416 p.

25. Stolovich L. N., Kagan M. S. (1998) Philosophical theory of value [Filosofskaja teorija cennosti]. *Voprosy Filosofii*, no. 5, pp. 155–158.
26. Taukova Je. L. (2000) Emotive-evaluative phraseological units of the Russian language (in comparison with the English language) [Jemotivno-ocenocnyje frazeologizmy russkogo jazyka (v sopostavlenii s anglijskim jazykom)]. *The Russian word in language and speech: reports of the All-Russian conference*. Bryansk, pp. 160–164.]
27. Telija V. N. (1996) On the difference between rational and emotive (emotional assessment) [O razlichii racional'noj i jemotivnoj (jemocional'noj ocenki)]. *Functional semantics: Assessment, expressiveness, modality*. In memoriam E. M. Wolf. Moscow: Institute of Linguistics of the Russian Academy of Sciences, pp. 31–38.
28. Trunova O. V. (1997) The logical structure of the assessment and its linguistic explication [Logičeskaja struktura ocenki i ee jazykovaja jeksplikacija]. *Language and culture: materials of the international scientific conf.* Barnaul, pp. 152–155.
29. Temirgazina Z. K. Evaluative statements in modern Russian: author. dis. ... dr. philol. sciences: 10.02.01. [Ocenocnyje vyskazyvanija v sovremennom russkom jazyke: avtoref. dis. ... d-ra filol. nauk: 10.02.01]. Almaty, 51 p.
30. Fabelo H. R. (1984) Assessment and cognition [Ocenka i poznanie]. *Moscow State University Bulletin. Philosophy*, no. 1. pp. 27–33.
31. *Philosophical Dictionary [Filosofskij slovar']*. Available at: <http://philosophy.hl>.
32. Konstantinov F. V. (ed.) (1970) *Philosophical Encyclopedia: in 5 volumes [Filosofskaja jenciklopedija: v 5 t. / pod red. F. V. Konstantinova]*. Moscow, Soviet Encyclopedia. vol. 5. 739 p.
33. Hgear P. M. (1985) Description and evaluation [Deskripcija i ocenka]. *New in foreign linguistics. Linguistic pragmatics*. Moscow, vol. 16, pp. 183–195.
34. Shahovskij V. I. (1987) Categorization of emotions in the lexical-semantic system of the language [Kategorizacija jemocij v leksiko-semantičeskoj sisteme jazyka]. Voronezh, 192 p.
35. Telija V. N. (ed.) (1991) *The human factor in the language: Linguistic mechanisms of expressiveness [Chelovečeskij faktor v jazyke: Jazykovye mehanizmy jekspressivnosti]* Moscow: Science, 214 p.
36. Chernjavskaja E. A. (2001) Evaluation and evaluativeness in language and artistic speech (based on the poetic, prosaic and epistolary heritage of A.S. Pushkin): dis. ... candidate of philol. sciences: 10.02.01 [Ocenka i ocenocnost' v jazyke i hudozhestvennoj reči (na materiale poetičeskogo, prozaičeskogo i jepistoljarnogo nasledija A. S. Pushkina): dis. ... kand .filol. nauk: 10.02.01]. Bryansk, 270 p.
37. Jarovaja L. S. The connotation of the estimate in the semantics of the verbs appraise estimate. Word and sentence in structural and semantic aspects (based on the material in English) [Konnotacija ocenki v semantike glagolov appraise estimate. Slovo i predloženie v strukturno-semantičeskom aspektah (na materiale angl.jaz.)]. Pyatigorsk: Publishing house PSPIIYa, pp. 175–182.]
38. Zima J. (1961) *Expresivita slova v současne cestine. Studie lexikologická a stylistická*. Praha.